

Posudek diplomové práce: Eva Kružíková-Liberalismus. UK HTF-Katedra náboženských dějin a církevního práva.

Autorka práce si dala za cíl zachytit dějově i ideově cesty evropského, především anglického a českého politického liberalismu. Anglii vidí právem jako zemi, jež se před kontinentální Evropou vymanila z pozdně středověkých politických tradic a postupně liberalizovala svůj politický systém.

V práci užitá literatura zahrnuje klasické texty antických filozofů (Aristotelovu Politiku, Platonovu Ústavu), tvůrců anglického i kontinentálního liberalismu T.Hobbese, J.Locka, J.S.Milla, A.Smitha, Ch.L.Montesquieua aj.J.Rousseaua. E.Kružíková studovala i A.de Tocquevillea.

Základní ideovou orientaci autorka posuzované práce hledala nejprve v příručkách z dějin filozofie u Ch.Scrutona, H.J.Störiga. Studovala i klasické texty o francouzské revoluci E.Burkeho a F.Fureta. K první anglické revoluci otevřela (k své škodě) značně schematickou práci Ch.Hilla vydanou česky roku 1950.

Z českých historických spisů k tématu užila vynikající Dějiny Evropy J.Šusty i novější díla M.Hrocha, M.Kováře, ale i první vydání Českého osvětenství Josefa Haubelta. S tématem politického liberalismu se seznámila z přehledné práce L.T.Hobhouse vydané Laichterovým nakladatelstvím na prahu 1.světové války, texty G.de Ruggiera a B.Glase. Práce zahrnuje i moderní příspěvky k tématu (D.Boaz, J.Gray, L.von Mises, T.Sylaba, P.Šaradín, M.Vítek, M.Znoj). Přihlédla i k již zklasičtělému spisu F.Šamalíka Úvahy o dějinách české politiky, či učebnici církevního práva J.R.Tretery.

Ve svém textu se E.Kružíková věnuje nejprve definici liberalizmu, jeho aplikaci do sféry řízení státu, politiky i jeho vývojovým fázím. V další části usiluje postihnout základní politické teorie antického státu. V třetím oddíle věnovaném politickému myšlení francouzského i anglického osvětenství, zachycuje odlišnosti i podobnosti jejich dobového politického myšlení. Střed práce tvoří čtvrtý oddíl Anglický liberalismus, politika rovnováhy sil. Autorka posuzované práce zkoumá nejprve historické kořeny anglických revolucí 17.století a to od Magna Charty a filozofických klasiků liberalismu T.Hobbese a J.Locka. Vrcholem oddílu jsou kapitoly věnované ekonomickému liberalizmu A.Smitha a završené teorií liberalizmu J.S.Mila.

V pátém oddíle v rozsahu necelých deseti stran textu E.Kružíková věnuje pozornost genesi i exodu českého liberalismu. Od ranného a vrcholného osvětenství přechází k politickému liberalizmu 19.století. Všimá si zvláštních rysů politického i ideového vývoje střední Evropy.

Autorka posuzované práce se vyrovnala s užitou literaturou se ctí. S její argumentací v prvních čtyřech oddílech textu lze v podstatě souhlasit. Pátý oddíl práce věnovaný českému liberalismu je velkým tématem, které by si zasloužilo přece jen o něco více pracovního úsilí. Zde se měly výrazněji objevit osobnosti jako byl F.Palacký či K.H.Borovský a to i s přihlédnutím k některým textům E.Wintera, J.Kořalky a dalších znalců českého osvícenství a liberalismu. Práci hodnotím z tohoto důvodu jako velmi dobrou (2).

ThDr. Jaroslav Hrdlička